

13. Marañski C., Zebrowska D., Pełński M., Jędras A.: Nowości Wet. 4, 279, 1974.
14. Ramisz A., Fudalewicz-Niemczyk W., Urban E., Nowosad B.: Nowości Wet. 5, 51, 1975.
15. Shearer G. C., Gemmell M. A.: Res. vet. Sci. 10, 296, 1969.
16. Stampa S.: Vet.-med. Nachr. 1, 3, 1967.
17. Zetti K.: Vet.-med. Nachr. 1, 19, 1962.

Adres autora: dr habil. Bronisław Kozakiewicz, ul. Lazurowa 16/100, 60-655 Poznań.

Kozakiewicz B. — Ocena efektywności preparatów Buban-Wellcome i Savermin-Polfa, a także roztworu siarczku miedzi w walce z monieziozom oвец.

Исследования провели в 5 стадах на 1663 овцах. Из лекарств, подвергаемых оценке по их эффективности в борьбе с мониезиозом овец, наивысшую эффективность, составляющую 99,63%, показал Buban-Wellcome (Scolaban, бунамидин). Savermin-Polfa (Niklosamid + пиперазин), применяемый индивидуально перорально в дозах, рекомендуемых производителем, вызвал 79,79% излечений, при введении же в корм однократно при коллективной дегельминтизации жи-

вотных получили 62,06% излечений. Эффективность 1% раствора сульфата меди в борьбе с мониезиозом овец составляла 27,02%, показывая, что это средство не имеет большего практического значения в борьбе с пестодозами пищеварительного тракта жвачных животных.

Kozakiewicz B. — The evaluation of the efficacy of Buban-Wellcome, Savermin-Polfa and a solution of copper sulfate in the control of moniesiosis in sheep.

The examinations were conducted in 5 flocks consisted of 1663 animals. Out of the drugs used the most effective (in 99.63%) appeared to be Buban-Wellcome (Scalaban, bunamidine).

Savermin-Polfa (Niklosamid plus piperazine) administered individually per os brought about 77.79% of recovery, but given once together with fodder — only 62.06%. The efficacy of a 1% solution of CuSO_4 was 27.02%. Therefore, the first two drugs should be used in practice only.

STANISŁAW NOGALSKI

Przypadek anomalii żołądka u kury rasy Leghorn

Z Instytutu Biologicznych Podstaw Hodowli Zwierząt Wydziału Zootechnicznego AR w Szczecinie

Anomalie żołądka zdarzają się bardzo rzadko (1, 4) i przeważnie towarzyszą innym zaburzeniom. Anderson (1) stwierdza, że najczęstszą z wad wrodzonych jest zwężenie odźwiernika (*stenosis pylori congenita*).

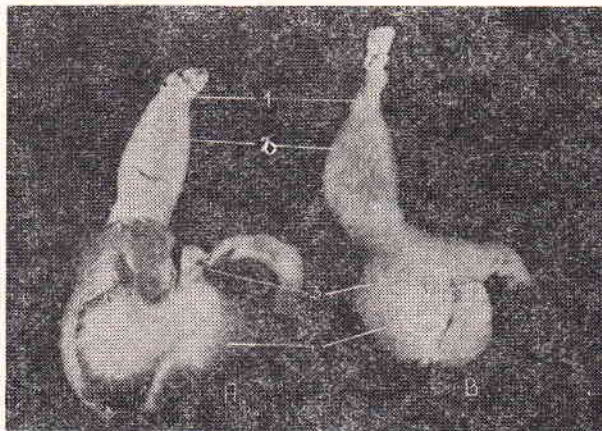
Dość interesujący przypadek wPOCHWIENIA żołądka do dwunastnicy opisuje Madej (3). Autor, jako przyczynę tej anomalii podaje zwiotczenie mięśni dwunastnicy w następstwie miejscowych zaburzeń w układzie nerwowym. Zaburzenie to potwierdza stwierdzenie, że nieprawidłowości żołądka przeważnie towarzyszą innym zaburzeniom.

Przypadek własny

Dotyczy żołądka kury rasy leghorn, pochodzącej z fermi zarodowej, o wadze 1650 g i wieku około 17 miesięcy. Anomalia występuje w części mięśniowej żołądka (w mielcu) i polega na całkowitym zaniku, występujących w tej części, w żołądkach normalnych mięśni, przy zachowaniu nie odbiegającej od normy jego objętości (ryc. 1). Według Zulińskiego (4) zanik mięśni mielca może być następstwem karmienia ptaków miękkim, nieziarnistym pokarmem. Wówczas to, pisze autor, występuje zanik mięśni na skutek nieczynności (*atrophia ex inactivitate*), przy czym mielec o znacznie ścięńczałych ścianach rozszerza się i przybiera postać worka, osiągając wielkość pięści. Opisany przypadek różni się istotnie od anomalii żołądka ptaków podanej przez Zulińskiego (4), ponieważ zanikowi mięśni mielca nie towarzyszyło jego rozszerzenie, przy równoczesnym ścięńczeniu ścian. Poza tym nieprawdopodobnym byłoby twierdzenie, że przyczyną zaniku mięśni, w danym przypadku, było karmienie kur miękkim, nieziarnistym pokarmem, jeżeli wiadomo, że kura pochodzi z dużej fermi drobiarskiej, gdzie podstawową paszą była mieszanka dla kur. Jednakże zawartość wola i żołądka badanej kury mogłaby takie przypuszczenie sugerować, ponieważ pokarm zalegający we wspomnianych częściach układu pokarmowego był konsystencji miękkiej i nieziarnistej, co zdecydowanie różniło go od pokarmu znajdującego się w wolach i żołądkach kur sekcjonowanych (około 50 sztuk) w tym samym czasie i pochodzących z tej samej fermi. Fakt ten wskazuje na pewną wybiórczość danej kury w stosunku do pobieranego pokarmu, co wydaje się być bardzo interesujące.

Cały żołądek opisywanej kury, w stanie wypróżnionym, ważył tylko 26 gramów, podczas gdy żołądek ku-

ry o zbliżonej wadze z tego samego stada ważył około 65 gramów. Wnętrze mielca (błona śluzowa) wyścielona była zrogowaciałym nabłonkiem, podobnie jak w żołądkach normalnie wykształconych. Zawartość jego stanowił miękki i nieziarnisty pokarm. Nie natrafiono w nim na kamyki lub inne twarde przedmioty, które u ziarnojadów są niezbędne do prawidłowego trawienia (2).

Ryc. 1. Żołądki kury

Objaśnienia: A = normalny; B = z anomalią; 1 = ujście przełyku; 2 = część gruczołowa; 3 = odźwiernik; 4 = część mięśniowa.

Kura była „produkcyjna”, na co wskazywał podczas przeprowadzonej sekcji prawidłowo rozwinięty jajowód oraz liczne kule żółtkowe umiejscowione na jajniku. Oprócz tego kura ta, pod względem wagowym, mieściła się w granicach średniej wagi kur danego stada. Jak wynika z opisu, anomalia żołądka kury, polegająca na zaniku mięśni mielca, nie wpłynęła w sposób zasadniczy na czynności życiowe danej kury.

Piśmiennictwo

1. Anderson W. A. D.: Patologia. PZWL 1966.
2. Hutyrka F., Marek J., Manning R., Mocsy J.: Szczegółowa patologia i terapia chorób zwierząt. PWRiL 1962.
3. Madej J. A.: Życie Wet. 12, 367, 1974.
4. Zuliński T.: Diagnostyka sekcyjna chorób zwierząt. PWRiL 1974.

Adres autora: dr Stanisław Nogalski, ul. Milczańska 14/40, 70-117 Szczecin.